

LIGA HARSONA

A LIGA SZAKSZERVEZETEK TÁJÉKOZTATÓJA

V. évfolyam 1. szám

Ára: 20 Ft

Budapest, 1994. január-február

FOLYTATÓDIK A MUNKA

A minimálbér 10 500 forint

Január 25-én ülést tartott a LIGA rendkívüli Küldöttgyűlésén megválasztott Ideiglenes Elnöksége. Az Ideiglenes Elnökség meghatározta ügyrendjét. Döntéseket lehetőség szerint közös egyetértéssel de legalább 2/3-os szavazattöbbséggel hoznak és mindent megtesznek a LIGA Szakszervezetek normális működése érdekében, addig is, míg a megszakított Küldöttgyűlés, a megállapodás szerint április 23-án véglegesen lezárja a vitatott problémákat. (A megállapodás szövegét a 4. oldalon közöljük). Az Ideiglenes Elnökség, amely a munkájáért díjazásra nem tart igényt, felosztotta a munkaterületeket.

Gazdasági ügyek intézéséért, a LIGA központ működtetéséért Kosda

Béla és Mészáros János Tibor felelősök. Szervezési és munkahelyi szintű érdekvédelmi feladatok ellátásáért Selmeczy György és Kovács János. A LIGA nemzetközi tevékenységért Hadházy Ágnes és az Ideiglenes Elnökség, valamint az országos szintű érdekegyeztetésért Szakács Péter és Harth Tamás a felelősök.

Az I.E. rendezte a lemondott, ill. felmentett LIGA tisztségviselők munkaviszonyát, valamint döntést hozott arról, hogy a LIGA tulajdonát képező eszközöket visszaveszi február 1-ig.

Az I.E. felkéri a LIGA minden tagját és szimpatizánsát, hogy vitákat ne a sajtóban folytassák.

K.L.

Hosszas vita után, amikor már úgy tűnt, hogy a munkaadók bojkottálják a megállapodást (Harsóna, december) az Érdekegyeztető Tanács január 28-i ülésén megállapodott a minimálbér mértékéről. Előzőleg a kormány jelezte, hogy akár a szakszervezetekkel külön is hajlandó megállapodni azon területek minimálbéréről, ahol az állam tulajdoni hányaddal rendelkezik. A most elfogadott minimálbér a Magyar Iparszövetséghez tartozó ipari szövetkezetekben augusztustól, az erdő, hal- és vadgazdálkodásban novembertől, az egyéb munkáltatók számára pedig februártól lép érvénybe.

Az ülésen megegyezés született a munkaadók szolidaritási alapba történő befizetéséről is, ez áprilistól 5 százalékra csökken, tekintve, hogy az alap nem szűkülödik bevételekben. Viszont megállapodás született arról is, hogy a többlet egy részét a foglalkoztatási alapba is át lehet csoportosítani.

A munkavállalói oldal javaslatot tett az üzemi tanács választások időpontjára, e szerint a legalkalmasabb időpont 1995. május 19. és 26. között lenne. Az időpontot az Érdekegyeztető Tanács döntésével megerősítette.

K.L.

Szakács Péter, Mészáros Tibor, Selmeczy György, Hadházy Ágnes, Harth Tamás, Kosda Béla és Kovács János a Küldöttgyűlésen

ÚT A SZAKÍTÁSHOZ

A LIGÁ-n belüli véleménykülönbségek a hónapok óta véglegesen el nem fogadott, különböző szervezetépítési elképzelések vitája során mérgesedtek el. A konfliktus azonban régebből datálható, és a vita korántsem pusztán elvi. A rendszerváltás előtt megalakult LIGA túlságosan későn szembesült az országos politikában vállalt szerepe módosulásával, a SZOT-utód-szervezetek továbbélésével, és fölkészületlenül érte a kezdeti időszak hirtelen jött taglétszámnövekedése is. Bár a szervezet szakmai és területi hálózatokat épített ki, ezeket egyaránt nehezen tudták működtetni a konföderáció szakszervezeti számháborúba belekényszerített vezetői és a demokráciát tanuló, gyakran a túlélésükért küzdő tagszervezetek. Ráadásul a LIGÁ-t nemcsak bázisdemokrata hagyományai jellemezték, de egyre élesebbé vált a szervezeten belül az MSZOSZ-vitákban edződött versenyszellem is. Az előbbi a tavaly januári és júliusi, viharos küldöttgyűlések után kiszélesítette a választmány jogosítványait, az utóbbi viszont feloldhatatlan ellentéteket szült a jól és a rosszul működő középszintű szövetségek között.

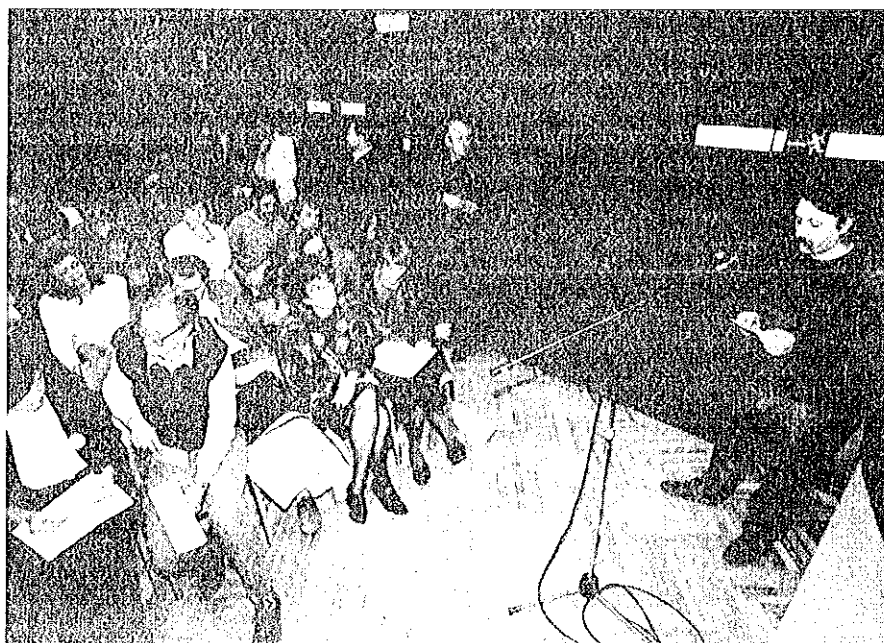
A konfliktushoz hozzájárultak a különböző, szövetségeknek juttatott pályázati pénzek is. A „kampánypénz” célja a profizmus felé volt hivatott vezetni a tisztségviselőket, és lendületet adhatott volna a szakszervezeti állóháborúnak. A szakszervezeti munka elkötelezettségében hívó Forgács Pál lemondásához hozzájáruló stílusváltás azonban nem minden szövetségnél váltotta be a hozzá fűzött reményeket, így, mivel a felosztható összeg adott volt, a szövetségek közvetlenül lettek érdekelték egymás eredményeiben.

Az elvi vita abban állt, hogy tulajdonképpen a jogrendszer, az ágazati megállapodások, az üzemi tanácsválasztásokhoz kötődő végleges ágazati vagyongyújtás a szakmai szerveződések felé löki a konföderációkat, ugyanakkor a Megyei Munkaügyi Tanácsban folyó munka, és az érdekvédelmi szolgáltatások a területhez kötik a szakszervezetet. A budapesti központú szakmákra így vidéki indulat nehezedett, a szakmák viszont nem bíztak abban, hogy egy területi központ pedagógus vezetője hogyan tud a bányaiipari szövetségnek tagokat szervezni. Vagy fordítva.

A január 6-i választmányi ülés előtt néhányan – közülük többen a decemberben elvetett terv szerint szolgáltatóközpont vezetők lettek volna – elvesztették a türelmüket, és miután a szervezetépítésért felelős alelnök lemondott, összehangolt támadást intéztek a szakmai szerveződést előnyben részesítő Öry

Csaba ellen. Egy interpellációt fogalmaztak meg, amely szerint Öry szinte az alapszabály összes pontját megsértette. Az indulatos választmányi ülés majdnem botrányba fulladt, mindenestre vitatott körülmények között felfüggesztette tisztségéből Öry Csaba elnököt és Gaskó István alelnököt. A „felfüggesztettek” és az őket támogató zömében szakmai szövetségek ezt nem ismerték el, így a LIGA a választmányi ülést követően két pártra szakadt.

K.L.

A mikrofonnál Molnár Péter (PDSZ).

Konszenzusra szükség van

Interjú Öry Csabával

– Mi a különbség a te általad kidolgozott válságkezelési terv és a küldöttek által szentesített egyezmény között?

– A döntő különbség, hogy az egyezmény mögött három, a LIGA belviszályába aktívan be nem kapcsolódott, mérsékelt szervezet áll. Az ő súlyuk, tekintélyük tette ezt komoly tárgyalási alappá. Így válhatott szerződéssé, amit a legfontosabb tagszervezetek aláírtak. Felismerték, hogy ez az a keskeny palló, ami esélyt adhat azon útra, amit a teljes széteséstől a megerősödésig már sokan megjártak.

Megértem optimizmusodat, de a kongresszusról sok szakszervezet hiányzott.

– Az itt lévő küldöttek a tagság nagy részét képviselték. A mandátumok eloszlása jelenleg nem tükrözi a mögöttes álló erőt. Az elkövetkező időszak feladata, hogy a mostani győzők lehetőséget kínáljanak azoknak, akik most vesztesnek érzik magukat. Az ideiglenes elnökségnek kell konszenzust teremteni a vitában.

Az optimizmusom abból ered, hogy a LIGA gyorsan kezelte a bajt. A küldöttek tiszteletben tartották a választmányi ülésen elfogadott alkut. A most választott testületekbe komoly szakszervezetek vezetői kerültek, akiknek létérdekük a helyzet gyors és megnyugtató megoldása.

Z.Zs.

ÚT A MEGEGYEZÉSHEZ

A január 21-i választmány és a 22-i Küldöttgyűlés nem sok jóval kecsgett. Az alapszabály eltérő értelmezése végképp két táborra osztotta a szervezete. Az Őry-csoport legitimnek tartotta a rendkívüli Küldöttgyűlést, a többiek ezt a választmány döntésétől tették függővé – bízva az ottani erejűben.

A jan. 6-i választmányi ülésen, amelyen dönten gazdálkodási hibákra hivatkozva mentették fel Őry Csaba elnököt és alelnökét, Gaskó Istvánt, az egyik mandátumvizsgáló szabálytalanságokat fedezett fel a szavazás körül. Az ügyészséghez fordult, amely példás gyorsasággal válaszolt: az ülésen mandátumvizsgálók sorozatosan megszegtek a LIGA alapszabályát (mulasztásos törvénysértés); az 1972. évi V. törvény 16. paragrafusa alapján felszólítja és indítványozza a Bizottság újbóli összehívását és eddigi gyakorlatának megszüntetését.

Az Őry-pártiak ezek után bizonyítottak vélték: a jan. 6-i döntések érvénytelenek. Ezt erősíthette az ügyész levelének megszólítása is: Tisztelt Elnök úr.

Még ugyanaznap került sor a LIGA Tanács ülésére, ami a másnapi választmányt volt hivatott előkészíteni. A Tanács az ügyészi indítványt figyelmen kívül hagyva, tényként kezelte a felfüggesztéseket, valamint a legitimációs válság „tudatos elmélyítésére irányuló szándék” tekintett a Mandátumvizsgáló Bizottság munkájának akadályozását, tevékenységének megkérdőjelezését.

Végül indítványozták, hogy a tagszervezetek 30%-a által kért küldöttgyűlést a választmány minősítse országos konferenciának, ami, értelemszerűen, semmiben sem dönthet.

A rendkívüli választmány úgy kezdődött, amint azt várták. Három óra alatt kiderült, egyenlő arányban oszlanak meg a voksek. De nemcsak a Tanács javaslata került a választmány elé. Többek is dolgoztak valamiféle konszenzus létrehozásán. Az Őry-beterjesztette javaslatokhoz hasonló csomaggal fellépő pedagógusok, repülőgépszerelők és tungsramosok egyezménytervezete végül elfogadásra talált. A „hármak” két részletben tartandó küldöttgyűlést javasoltak. Amelynek első napján csak az előre egyeztetett kérdésekben (ideiglenes elnökség, előkészítő bizottság felállítása és a második nap kijelölése) dönthetnek.

Szombatra két kérdés maradt. Eljön-e elegendő számú küldött, és sikerül-e betartatni a friss alkut.

A gyűlés – igaz minimálisan – határozatképes volt. Az egység sem sérült, minden pontját elfogadták. Voltak ugyan, akik morogtak, mondván, a kongresszust nem korlátozhatják paktumokkal; de más, a Liga jövőjét komolyan érintő javaslat nem került a plénum elé. Lehetetlen is lett volna, hisz Őryék nem birtokolták a mandátumok több mint 50%-át, a többiek pedig csak arra szorítkozhattak, hogy esetleges kivonulásokkal megbénítsák a további munkát.

Az érdemleges, a Liga sorsát eldöntő lépések azonban csak most, a „kongresszusi szünetben” várhatók. A kölcsönös gyanakvás még nem szűnt meg teljesen, de a bizalmat erősítheti az alku sértegetlensége.

A kollektívan lemondott elnökség és Tanács feladatát áprilisig ellátó paritásos testületek nehéz helyzetben vannak. Mind-két tábor azt várja tőlük, keményen markolják egymás üstökét: minél kisebb engedményeket tegyenek minél nagyobb nyereség ellenében. Másrészt, a LIGA belső válságát ezek után nem kenhetik az alapítók hatalmi versengésére, a jelenlegi vezetésben nincs már közülük egy sem.

Z.Zs.

„A kettősséget fönn kell tartani”

Beszélgetés Csáki Mihállyal, a LIGA volt ügyvivőjével, a TDDSZ alapító-tagjával.

– *Mi okozhatta a most a LIGÁban látványosan felszínre törő ellentéteket?*

– A LIGÁban az ágazati alapozottsága dacára már korán megfogalmazódott, hogy szükség van területi szerveződésre is, ami segítséget nyújthat a kis csoportoknak a régi struktúráról való leváláshoz és az újhoz tapadáshoz. A LIGA ma is két irányból épül föl. Ezt a kettősséget fönn kellene tartani annak ellenére, hogy szükségszerűen feszültségekkel jár. Egy konföderáció az erős ágazati szakszervezetekre épül, de egy fejlődő szövetségnek szüksége van a regionális struktúrára. A nagy tagszervezeteknek érdekük a kicsik támogatása, de ezt nehéz felismerni.

A másik ok, egy messzire vezető és a közeljövőben megoldhatatlannak látszó kulturális, vagy szociológiai probléma. Adva van egy új szervezet, amelyet olyanok csinálnak, akik korábban ilyesmivel nem foglalkoztak, tapasztalataik nincsenek. Nem tanfolyamon megszerezhető tudásról van itt szó, hanem politikai rutinról, kommunikációs technikákról, attitűdről, gesztusokról. Most az ezekkel nem rendelkezőknek kell egy jól működő érdekképviseletet létrehozniuk. Ezek a tette kész, mozgékony emberek most makacsabbak, akaratosabbak, mint általában szokás, ami már maga is mélyíti a konfliktusokat. Rádásul, az említettek miatt, nincsenek felkészülve ezek megoldására. Ez nemcsak a LIGA gondja, ezzel küzd számos térségbeli szervezet is.

– *A nagyobb taglétszámú tagszervezetek kárhozzátják a jelenlegi alapszabályt, a kicsik túlreprezentáltak, könnyen megbéníthatják a LIGA működését.*

– Mindig törekedtünk a kicsik túlreprezentálására. Ugyanakkor az a véleményem, hogy ezt fokozatosan korlátozni kell. Nem lehet megszüntetni, a szavuk nem veszhet el, de ez semmiképp sem veszélyeztetheti a szervezet működését.

– *Lehet-e összefüggés a nemzetközi szakszervezeti mozgalomban és a politikában az eltelt időben lejátszódott (a LIGA számára kedvezőtlen) folyamatok és a jelenlegi válság között?*

A szabályos tb-választásokon az MSZOSZ nagyarányú győzelmet aratott, amit senki sem kérdőjelezhet meg. Ebben a helyzetben továbbra is lehet nem szeretni őket, de a Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetségére kellett bízni a döntést. Végül mindketőnket felvettek. Megértettem azokat, akik halasztani akarták a döntést, de a fel nem vételünkkel tarthatatlanná vált volna nemzetközi státuszunk.

– *Ellenfelei Őry szemére vetik azt is, hogy segédkezett az MSZOSZ szalonképessé tételében...*

– Bárki is volt a LIGA vezetője, az MSZOSZ-szal szemben közel azonos politikát folytatott. Így az MSZOSZ-szel kötött, nekünk egyáltalán nem előnyös, választási megállapodást az a Horn Gábor írt alá, aki nem tartozik az engedékenységkel vádolt Őry-csapatba.

Z.Zs.

F-elszámolt diplomák

A magasan képzett pedagógusok számára jelentős érvágással járt a Közalkalmazotti törvény módosítása.

A közalkalmazottak bértáblája eredetileg a szolgálati időt és az iskolai végzettséget honorálta, bár a „kiemelkedő munkát” végzők bérét is feljebb ugraszthatta az érintett intézmény vezetője. A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény novemberi módosítása azonban egy – a legmagasabb fizetési (F) kategóriába történő átsorolás feltételei között szereplő – fél mondatot kihúzott az eredeti törvényből. Így ma a pedagógus végzettségét csak a munkája ellátásához szükséges mértékben kötelező elismerni, „azzal összefüggésben” nem. Így a közalkalmazott a bértáblához képest kiugró bére csak akkor jogosult, ha a diplomáját használja is. De az is előfordulhat, hogy akkor sem.

A törvényjavaslat MDF-es betérjesztői októberben azzal indokolták rövidítésüket, hogy az eredeti mondatrész értelmezhetetlen. De a kormány-szakszervezetek alkuja és az Önkormányzatok tiltakozása után az is világossá vált, hogy a törvény finanszírozásával sem lesz minden rendben. Az eredeti törvény minden diplomát elfogadott, és tény, hogy szigorítását az ugyanazon végzettséget bizonyító több diploma vagy a Marxista – Leninista Esti Egyetem ki-golyóztatásával hatásosan lehetett indokolni. Csakhogy a decemberi, a törvény végrehajtását szabályozó kormányrendelet az Önkormányzatok kezébe adta a döntési jogot az adható előresorolásokról is, ami rávilágított a gondok pénzügyi hátterére. Elvileg elképzelhető – hogyha az intézményvezető egy-egy szakra csoportosítja át a pedagógusok óráit, és az Önkormányzatoknak nincs pénzük –, hogy a jövőben egyetlen F fizetési kategóriába sorolt pedagógus sem fog tanítani.

A pedagógus szakszervezetek az F kategória „kisöpréséről” beszélnek, és jogi úton kívánnak érvényt szerezni követeléseiknek. Ugyanis a kormányrendelet elmentmond az oktatási törvény végzettségek elismeréséről szóló passzusainak. Továbbá a kormánynak csak végzettségbeli többlet-követelmények meghatározásához lenne joga, az önkormányzati egyetértés adományozásához nem. Az már kérdéses, hogy a jogegyenlőség elvét és a megkülönböztetés nélküli

egyenlő bérhez való alkotmányos jogot sérti-e a kormányrendelet, mindenesetre a Pedagógusok Szakszervezete az Alkotmánybírósághoz is fordult.

Annak idején az előterjesztők a figyelembe veendő posztgraduális diplomákat még tételesen fel kívánták sorolni, és valószínűleg ez lett volna a követendő más végzettségek elismerésénél is. Ez többé-kevésbé megoldotta volna azt a kérdést, amelyet a Pedagógusok De-

mokratikus Szakszervezete hangsúlyoz, hogy a módosított előmeneteli rendszer a közoktatási törvénnyel ellentétben nem ösztönözi a továbbtanulást. A diplomák „érvénytelenítése” körülbelül a pedagógusok alig 5 százalékát érinti. Az ütközőpontok ott keletkeznek, ahol az önkormányzatok csak hitelből képesek még a jelenlegi bértábla bevezetésére is. Az ügy pikantériája, hogy a bértábla A1 kategóriája jóval a minimálbér alatti összeget tekint kiindulópontnak, az összes többi bérosztály ehhez kötődik. Úgy tűnik, feloldhatatlan ez az ellentmondás, és a választások előtt nincs sok esély a többször átfutó törvény módosítására, és az A1 emelésére. *K.L.*

EGYEZMÉNY

A LIGA Szakszervezetek helyzete az 1993. december 17-i és 1994. január 6-i választmányi ülések után kritikussá vált. Az ellenséges folyamatok, megnyilvánulások mára a szakadék szélére sodorták a LIGÁ-t; az a tét, hogy péntek és szombat után lesz-e LIGA?

Ebből a válságos helyzetből kiút csak abban az esetben található, ha minden józan erő – akinek a LIGA jelent még valamit – felsorakozik a válság megoldása érdekében. A jelenlegi helyzetben végzetes veszélyeket rejt magában, ha a pénteki Országos Választmány és a szombati Küldöttgyűlés „magára marad” és ott az események érzelmi alapon zajlanak, ez egyenes út lesz a LIGA szakadásához, majd megszűnéséhez.

Ennek elkerülése érdekében az alábbi politikai Egyezményt kötjük, mely egyezmény betartása az aláíró szakszervezetek küldötteinek a pénteki Országos Választmányon és a szombati Küldöttgyűlésen is köteleességük.

1. 1994. január 21-én teljeskörű Országos Választmányt tartunk.

A Választmány dönt egy két részletben megrendezett rendkívüli Küldöttgyűlés összehívásáról. A Küldöttgyűlés 1994. január 22-én kezdődik és április 23-án fejeződik be. A Választmány döntéssel megerősített javaslatot tesz a Küldöttgyűlésnek a Küldöttgyűlés két részletben történő lebonyolítására, a Küldöttgyűlés ezt elfogadja.

2. Az Országos Választmány döntéssel megerősített javaslatot tesz a január 22-i Küldöttgyűlés első részének a

paritásos alapon felállítandó Ideiglenes Elnökség tagjaira név szerint.

3. Az Országos Választmány döntéssel megerősített javaslatot tesz a január 22-i Küldöttgyűlés első részének a paritásos alapon felállítandó Küldöttgyűlés Előkészítő Bizottság tagjaira név szerint.

4. Az Országos Választmány döntéssel megerősített javaslatot tesz a január 22-i Küldöttgyűlés első részének arra, hogy határozatban erősítse meg az előkészítés során feltétlenül elvégzendő egyeztetéseket.

– Konszenzusos megegyezéssel kell előkészíteni:

1. Az Alapszabály módosítását.

2. A Küldöttgyűlés elé kerülő személyi javaslatokat.

3. A szervezetépítési koncepciót.

A fenti létfontosságú kérdésekben a Küldöttgyűlés második része dönt.

5. Az Egyezményt aláíró felek kötelezik magukat arra, hogy a fenti napirendeken kívül a január 21-i Országos Választmányon és a 22-i Küldöttgyűlésen – ezen kérdéseken túl – nem kezdeményezik más napirend felvételét, illetve ha ezt más kezdeményezi, ellenszavazatokkal a kérdés napirendre tűzését megakadályozzák.

Az aláírók ismételt kijelentik, hogy az Egyezményben foglaltakat magukra és szervezetük küldötteire nézve kötelezőnek tartják. Január 21-én és 22-én az üléseken részt vesznek, ennek szellemében tevékenykednek és szavaznak.

Budapest, 1994. január 20.

(A dokumentumot 37 tagszervezet képviselője írta alá)

Kunság Volán sztrájk-ítélet

A Kunság Volán 1992. október 2-án figyelmeztető sztrájkot tartott, ezt azonban a munkáltató szerette volna jogtalannak beállítani. Az alábbiakban a Legfelsőbb Bíróság Munkaügyi Kollégiumának állásfoglalását közöljük.

A felek 1992. június 16-án írásban egyezően állapították meg, hogy a Kunság Volán vállalatnál érvényes kollektív szerződés 1992. június 30-án hatályát veszti. A jegyzőkönyben a felek – egyebek mellett – megállapodtak abban, hogy „a vállalat mint munkáltató és a szakszervezetek a vállalati kollektív szerződés megkötése érdekében a tárgyalást mielőbb megkezdik, és azt lefolytatják.” 1992. szeptember 21-én a Kunság Volán Munkavállalók Független Szakszervezete (a továbbiakban: ellenértékű fél) írásban arról értesítette a vállalat megbízott igazgatóját, hogy a kollektív szerződés tárgyalásának „megszakadása” folytán előállott helyzet miatt a szakszervezet hét napon belül lefolytatandó egyeztető eljárást kezdeményez. Az egyeztető eljárás eredménytelensége esetén sztrájk megszervezését helyezte kilátásba. 1992. szeptember 29-én írásban bejelentették a kérelmezőnek (a munkáltatónak), hogy a kollektív szerződés megkötése érdekében 1992. október 2-án 7-től 9 óráig tartó figyelmeztető sztrájkot tartanak. 1992. szeptember 29-én a kérelmező a munkaügyi bíróságnál benyújtott kérelmében a bejelentett sztrájk jogellenességének megállapítását kérte. Álláspontja szerint a bejelentett sztrájk azért jogellenes, mert a felek között a kollektív szerződés megkötésére irányuló egyeztető eljárás folyamatban van, annak aláírása a közeljövőben várható. A munkaügyi bíróság a nemperes eljárásban hozott végzésével a kérelmet elutasította. Döntése indoklása szerint, az 1989. évi VII. törvény 2 par.-a (1) bekezdésének a) pontja értelmében – figyelemmel a (3) bekezdésre is – a bejelentett sztrájk nem jogellenes. A munkaügyi bíróság arra is utalt, hogy a sztrájk nem ütközött az idézett jogszabály 3 par.-a (1) bekezdésének a)-d) pontjaiba. A végzés ellen a kérelmező fellebbezett. A megyei bíróság jogerős végzésével helyben hagyta az elsőfokú bírósági végzését. Megállapította, hogy a munkaügyi bíróság helytállóan vizsgálta az 1989. évi VII. tör-

vényben meghatározott feltételek fennállását. Ennek eredményeképpen helyesen utasította el a kérelmet. A másodfokú bíróság a végzés indoklásában azt is kifejtette, hogy az sztrájkra nem a kollektív szerződés „hatályának ideje” alatt került sor továbbá nincs jelentősége annak, hogy az ágazati kollektív szerződés hatályos volt-e, figyelemmel arra, hogy az Mt. 43 par.-a szerint a „szűkebb hatályú kollektív szerződés a tágabb hatályútól eltérhet, de csak annyiban, amennyiben a munkavállalóra kedvezőbb szabályokat állapít meg.”

*

A jogerős végzés ellen a kérelmező a törvényes határidőben felülvizsgálati kérelmet nyújthat be a Legfelsőbb Bírósághoz. Álláspontja szerint a sztrájk jogellenes volt, a sztrájkhoz vezető helyzetet az ellenértékű fél magatartása idézte elő. Arra is hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság tévesen értékelte az ágazati kollektív szerződés hatályának jelentőségét.

Az ellenértékű fél felülvizsgálati ellenkérelmében a felülvizsgálati kérelem elutasítását kérte. Előadta, hogy a sztrájk a dolgozók számára kedvezőbb kollektív szerződés megkötésére irányult, és nem ütközött jogszabályba.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény Mt. 33 par.-ának (1) bekezdése értelmében a munkáltatónál egy kollektív szerződés köthető. Emellett az adott munkáltatóra tágabb hatályú kollektív szerződés is hatályos lehet. Utóbbi esetben is jogosultak azonban – ellenkező megállapodás hiányában – az érdekeltek arra, hogy az adott munkáltatóra hatályos kollektív szerződést kössenek, illetve erre irányuló tárgyalást kezdeményezzenek. A kollektív szerződés-kötési szabadságból következik, hogy az Mt. nem tiltja meg ágazati (alágazati) kollektív szerződés hatályossága esetén

sem a munkáltatónál kollektív szerződés megkötését. Erre az esetre pedig az Mt. 41 par.-ának az a rendelkezése érvényesül, amely szerint a szűkebb hatályú (az adott munkáltatóra érvényes) kollektív szerződés a tágabb (ágazati, alágazati) hatályúhoz képest csak annyiban térhet el, amennyiben az a munkavállalóra nézve kedvezőbb szabályokat állapít meg. A felek között nem volt vitás, hogy a korábbi kollektív szerződés hatályát veszítette. Ennélfogva, figyelemmel a fent kifejtettkre is, az ellenértékű fél jogosult volt arra, hogy a kollektív szerződés megkötése érdekében tárgyalást kezdeményezzen, és a sztrájkra szóló 1989. évi VII. törvény 1 paragrafusának (1) bekezdésében meghatározott jogával élve, az idézett jogszabály 2 paragrafusának (1) bekezdésében írt rendelkezések betartásával tartotta meg a sztrájkot. Az ellenértékű fél 1992. szeptember 21-én és 1992. szeptember 28-án kezdeményezte az egyeztető eljárást. Ezeknek eredménytelensége miatt 1992. szeptember 29-én jelentette be az 1992. október 2-án 7 órától 9 óráig terjedő időben megtartandó figyelmeztető sztrájkot. A fenti eljárásával megtartotta az 1989. évi VII. törvény 2 paragrafusa (3) bekezdésének rendelkezéseit. E törvény 2 paragrafusa (1) bekezdésének b) pontja értelmében sztrájk akkor nem kezdeményezhető, ha az egyeztető eljárás a sztrájkot kezdeményezőnek felróható ok miatt nem jött létre. A jogszabály tehát nem a kollektív szerződés érvényes létrejöttét felróhatóan megghiúsuló fél számára tiltja meg a sztrájk kezdeményezését, hanem annak, akinek az egyeztető eljárás elmaradása felróható. Az ügyben az ellenértékű fél maga kezdeményezte az egyeztető eljárás megtartását, ezért terhére az 1989. évi VII. törvény 2 paragrafusa (1) bekezdésének b) pontja nem alkalmazható.

A kifejtettkre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság és Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben és az ehhez kapcsolódó jogszabályokban a felülvizsgálati eljárás megteremtéséről szóló 1992. évi LXVIII. törvény 275/A paragrafusának (1) bekezdése alapján a megyei bíróság jogszabályának megfelelő végzését hatályban fenntartotta.

Rabszolgasors törvényi jóváhagyással

A Közalkalmazottak Jogállásáról szóló törvény lehetővé teszi a határozott idejű jogviszony létesítését, és meghatározza azokat a kitételeket is, amelynek alapján létesíthető. Ugyanakkor a törvény szövege sehol nem tartalmazza azt, hogy e kritériumok egyike, nevezetesen a helyettesítés céljából történő határozott idejű közalkalmazotti jogviszony a szerződő felek között mennyi időre jön létre az aláíráskor.

A Munka Törvénykönyve szerint a határozott idejű szerződés időtartamát naptárilag vagy más alkalmas módon kell meghatározni. Az említett törvényt pontok miatt az értelmezések megoszlanak. Jogászi értelmezés szerint a helyettesítés a helyettesítendő személy teljes távollétének idejére szól, tehát a szerződés is addig az időpontig köttetik a felek között, így ennek az időtartamát kell a szerződésen feltüntetni. Ez az érvelés valósnak tűnik, és a törvényalkotók vélhető szándékát is tükrözi. Ugyanakkor a gyakorlat teljesen más.

A munkáltatóknak lehetőségük nyílik a szerződések akár havonta történő újra és újra megkötésére is. Ezek alapján már „törvényesen” is kialakult az a réteg, akik állandóan a munkanélküliség „Domoklész kardja” alatt élnek. Ennek a rétegnek mindennapi kenyeré a munkáltató kényétől és kedvétől függ. Itt kapcsolódik a következő probléma, mégpedig a szakszervezeti.

A KJT szabályozza a szakszervezeti tagok és tisztségviselők védelmét, amennyiben véglegesített, azaz határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszonyban álló dolgozóról van szó. Ám magára vessen az a határozott időre (1 hónapra, majd újra és újra egy hónapra) kinevezett szerencsétlen pária, aki jó munkája mellett szakszervezeti tag mer lenni, netán arra vetemedik, hogy tisztséget is vállal, sőt ne adj Isten, még ki is mer állni a dolgozók valós érdekeiért a munkáltatói önkénnyel szemben. Ebben az esetben elhallgattatására adott a törvényi lehetőség. Ha az előbbiekben említetteken felül a meggondolatlan és felelőtlen közalkalmazott határozott idejű szerződéses közalkalmazott még Közalkalmazotti Tanács választáson is indul, és véletlenül a Tanács tagja is lesz, akkor az eljárás ugyanaz. A törvény ellenben teljes súlyával védi a véglegesített közalkalmazottat. A határozott idejű, másodosztályú állampolgárról egy szó sem esik.

A munkáltató részére ez a jogi helyzet még anyagilag is előnyös. Első

haszna belőle, hogy béremeléskor a határozott idejű szerződéssel alkalmazott közalkalmazottat ki lehet hagyni, hiszen csak ebben a hónapban (és még előtte számtalanban) lett alkalmazva. Ugyanez vonatkozik a jutalmakra, segélyekre és egyéb, a határozatlan időre kinevezett közalkalmazottat megillető juttatásokra is. Második haszna az, hogy eme alantas embertömeg általában az alsó közalkalmazotti osztályba tartozik, így minimálbéren eltarthatók, és a státuszra járó bér fölös rész egyéb, nemesebb helyen kamatoztatható. Úgyes munkügyiis egy év alatt három új szerződéssel megspórolhatja egy státusz 13. havi bérét is. Az így elért hasznot csak fokozza az a törvényes lehetőség, hogy ez a mesterséges állapot teljes öt évig eltartható. De még ez sem elég és a templom eme szerencsétlen sorsú egeréről még egy bőrt le lehet nyúzni törvényesen. A határozatlan időre kinevezett közalkalmazottat felmentése esetén közalkalmazotti jogviszonyban eltöltött szolgálati ideje arányában végkielégítés illeti meg. Ugyanez természetesen nem illeti meg a másod-

rendű állampolgárt. Az első ok, hogy függetlenül attól, hogy már öt éve dolgozik ugyanannál a munkáltatónál, extrém esetben immár a 60. új szerződését fejezi be, tehát mindig új munkavállalónak számít, nincs jubileumi jutalom, törzsgárda pénz, semmi. Ámde nem ez a legfőbb ok, hanem az a tény, hogy az ő jogviszonya nem felmentéssel szűnik meg, hanem egyszerűen lejár a szerződésben kikötött idő, így nem jár semmi. Ezzel elérkeztünk a véleményem szerinti legsúlyosabb problémához, nevezetesen a törvényesség kérdéséhez. Azt a tényt és törvényben meghatározott kritériumot, hogy a munkavállaló valóban helyettesít-e valakit, avagy törvényellenesen üres álláshelyre került az illető közalkalmazott, egyedül a munkáltató tudja. Azon esetben, ha a törvényes ok megszűnik, azaz a helyettesítendő személy lemond, esetleg meghal, vagy a helyettesítés csak indokként szerepelt eredetileg, az új megint csak egy-két hónapra szóló határozott idejű szerződést egy becsapott áldozat írja alá. A munkáltató jól felfogott anyagi érdeke miatt ezt a tényállást az adatvédelemre való hivatkozás miatt a vétlen fél nem tudhatja meg. Ha véletlenül ki is derül a munkáltató turpissága, ebben az esetben a közalkalmazott bírósághoz fordulhat, és itt éri őt a következő mélyítés, mégpedig a törvény részéről.

A január 22-i Küldöttgyűlés. Az első sorban Kardos Julianna és Doleschal Pál (TDDSZ)

Az MT szerint semmis az a szerződés, amely munkaviszonyban vonatkozó szabályba, vagy egyébként jogszabályba üti közlik. Az ilyen esetben a határozott idejű szerződést határozatlan idejűnek kell tekinteni, és a jogviszonyt a rendes felmondás jogkövetkezményeivel azonnali hatállyal fel kell számolni. Az igazi bűnöst, azaz a munkáltatót csupán a végkielégítés és némi perköltség terheli. A közalkalmazott hiába vétlen, megmérettetett Justitia mérlegén és könnyűnek találta. Szélmalomharca itt ismét véget ér, megint az utcán van, ráadásul falun, vagy egy kisvárosban megbélyegzett személynek számít a munkáltatók előtt, hiszen igazsága tudatában megtámadta az ezerfejú sárkányt, fő kényurát, a munkáltatót. Tapasztalataim többségét saját, egyelőre perre vitt határozott idejű közalkalmazotti jogviszonyban szereztem. A per pedig, váltakozó szerencsével csak folyik, folyik, folydogál. Ám a tárgyalási rétege a közalkalmazottaknak nem kis számú, hiszen volt munkahelyemen az Egeri Kórházban is 307-en vannak, az pedig a dolgozók 15%-a csupán ezen az egy munkahelyen. És még hány száz munkahelyen hány ezren lehetnek, nem tudom, de az bizonyos, hogy a számuk egyre nő.

Kovács Zsolt

Egészségügyi Közalkalmazottak
Szabad Szakszervezete

Válasz egy LIGA, de nem L. E. SZ. tagnak avagy a szerződések a földön kötnek

Kicsiny országunkban divattá vált – az egészségügyben –, hogy a szerződéses munkaviszonyokat hozzanak létre, mert így minden következmény nélkül a munkáltató elküldheti a közalkalmazottat, ha a szerződés ideje lejár. Becsületes, ha úgy köti (pl. GYES-en lévő helyettesítésénél) amíg a nevezett dolgozó vissza nem jön, így ez 3, de akár 6 év is lehet. Nem becsületes viszont, ha üres állás esetén teszi ezt a munkáltató, vagy ha havonta hosszabbítgat. Sajnos ez nemcsak Egerben fordul elő, de a fővárosban is! Két példával – egyben ötlettel is – megvilágítom, hogyan segíthet magán az, aki ismeri a törvényeket, és nem figyel a munkáltatója. Az MT 79 par. 13/ bekezdése kimondja, ha egy nappal tovább dolgozik a szerződés lejártá után, a második munkanapon már folyamatossá válik a munkaviszonya. Ezt csak akkor éri el, ha nem ír alá 30 napos szerződést, mert erre ez nem vonatkozik, tehát an-

nál több idő legyen! – Ez a paragrafus a közalkalmazottakra is vonatkozik.

Második ötlet: 5 éven túl már tilos szerződéses munkaviszonyt kötni. (MT 79 par. 12/ – közalkalmazottakra is érvényes) Nálam dolgozó két alkalmazottat (orvost és egy asszisztent) így mentettem meg én is az állandó szerződésektől, de itt nálunk 3-6 hónapos hosszabbítgatások voltak. További javaslat: Kollektív Szerződésekbe kell belefoglalni, hogy nem szabad üres állásra szerződéseset felvenni, és a legrövidebb idő 2 hónapnál kevesebb nem lehet. Így védheti a szakszervezet a munkavállalókat bárhol az országban, nemcsak az egészségügyben. Üzenet továbbá a levelet írt kertésznek: mindezt egy éve is elmondtam volna neki, ha belép a L. E. SZ.-be, mert én azóta alkalmazom a saját munkahelyemen. (Nem volt könnyű elfogadtatni)

Dr. Fodor Etelka

Nyugdíjkorhatár és kedvezmények

Egészségügyben dolgozni ma már csak hivatástudatból lehet, mert sem az elmúlt 40 évben, sem jövőre nem az Európában lévő megbecsülést, fizetést adják részünkre. Sőt! Az egészségügyben dolgozó nők aránya magas, így főállásuk mellett otthon rájuk vár a háztartás és a gyermeknevelés sok gondja is. Mindezt gyakran össze kell egyeztetni a 3 műszakkal, a sok lelki megterheléssel, sőt a veszélyes munkakörökben (pl.: labor, rtg. stb.) lévő ártalmakkal is. Tiltakozunk tehát a nyugdíjkorhatár felemelése miatt! Aki állandóan emberekkel – csak betegekkel – foglalkozik, annak korkedvezményes munkaidőt, tehát 5 évvel alacsonyabb nyugdíjkorhatárt kellene adni, nem pedig emelni.

Indokaim:

- a többműszakos munkarend megterhelő
- veszélyeztetett minden dolgozó (bármikor fertőző betegséget kaphat)
- egyes szakmák kiemelten veszélyesek (pl.: sugár, vérvétel, széklet, vizeletvizsg., de az AIDS akárkit fertőzhet, aki vérrel érintkezik stb.)

Megbecsülésünket mutatná, ha valamilyen kedvezményt kaphatna az egészségügy is. Hiányoljuk, és kérjük a Népjóléti Minisztériumtól: a fizető szolgáltatások 50%-át engedje le minden cü. dolgozónak! Pl.: fogászati díjakból, gyógyszerekből, stb. Hiszen kaphat a MÁV dolgozó ingyen utazást, az Elektromos Műveknél dolgozók ol-

csóbb áramot, a pékek ingyen kenyeret stb.

Miniszterünk sokszor gondolt az elmúlt 4 évben a nagycsaládosok megsegítésére, de saját, hozzája tartozó „családjára” az cü. dolgozókra, sajnos eddig nem. Ha a fent említett segítséget megadná, biztosan visszaszerezné a már elvesztett bizalmunkat.

A megoldás egyszerű lenne: czen kedvezményt úgy kapná meg minden cü.-i, hogy csak 40 % lenne a munkáltató kötelező befizetése a 44% helyett. A 4%-ot minden cü. dolgozó pótlékként kapná meg, ez fedezné az említett kiadásait, hiszen betegsége jó részét munkahelyén szerzi meg. Kérem, ezért az Egészségügyi Biztosítási Önkormányzatnál dolgozó LIGA képviselőket: Támogassák ezt a kezdeményezésemet!

Dr. Fodor Etelka

EURÓPA NEM LEHET TÉTLEN

A legfontosabb döntéseink egyikénként tekintem, hogy megfigyelői státuszba felvettük az MSZOSZT, a Ligát és a Munkástanácsokat – jelentette ki brüsszeli sajtótájékoztatóján az Európai Szakszervezeti Kongresszus főtitkára, Emilio Gabaglio. A döntés nyomán a magyar szakszervezetek részt vehetnek az ESZK minden fórumán és akciójában. Az alábbiakban a sajtótájékoztató néhány gondolatát közöljük.

Nyugat-Európa mély gazdasági válságban van – fejtette ki Gabaglio úr –, ráadásul a munkanélküliség is nő. Tudom, hogy Kelet-Európában még rosszabb a helyzet. Az ESZK szerint a válság elhárítása érdekében összehangolt európai akciósorozatra van szükség, mivel egyetlen ország sem képes egyedül megoldani ezt a válságot.

„Azt mondják, hogy az európai gazdaság elvesztette a versenyképességét a világon, és hogy ezt helyreállítsuk, ahhoz fel kell áldozni a szociális eredményeket”. Ezt nem tudjuk elfogadni. Tudatában vagyunk, hogy a világgazdaságban a munka és a piacok újrafelosztása történik, de ez nem jogosít fel arra, hogy a tartópilléreinket, a szociális és szakszervezeti eredményeket feladjuk. Az a célkitűzésünk, hogy ne csak azokat védjük meg, akik dolgoznak, de olyan gazdaságpolitikát követelünk, amely munkahelyeket teremt. Minden államban biztosítani kell a foglalkoztatáspolitikát újragondolását. Még abba is belemegyünk, hogy néha béreket is mértékben csökkenteni kelljen, feltéve hogy garanciákat kapunk arra, hogy a vállalatok munkahelyeket teremtetnek.

Szeretnénk, ha az európai szakszervezeti konföderációk egyetérteneinek követeléseinkkel. Nem szeretnénk ha Európa erődtítmény lenne. Mi támogattuk a Közép- és Kelet-Európában történt változásokat. A demokrácia veszélybe kerül ezekben az országokban is, hogyha a szociális juttatások nem maradnak meg nálunk. Szükségesek az alap-

vető szabadságjogok, a demokratikusan választott parlament – de a demokrácia messzebb megy ennél. A demokrácia garantált társadalmi jogokat, és méltó emberi életet is jelent.

Tudjuk, hogy a kelet-európai országok csak egy bizonyos mennyiségben tudnak a gazdag európai piacokra kijutni. Mi jobban ki szeret-

nénk nyitni a piacainkat. Szégyenletes, hogy az utóbbi években az Európai Unió több árut vitt ki Kelet-Európába, mint amennyit behozott. Ugyanakkor ha ezt az exportot leállítanánk, még több embert kellene elbocsájtani.

A változásokat az érintett országoknak kell véghezvinniük, de Európa sem lehet tétlen. Ez nem pusztán szolidáris elv – ez közös érdek. Ha Közép- és Kelet-Európa országai fejlődnek, ez Nyugat-Európának éppúgy érdeke, mint például Magyarországnak, Szlovákiának vagy Lengyelországnak.

K.L.

Tolmács nélkül

Brüsszelben kissé feszengve ültünk be a csodálatos konferencia terembe, körben üveggal, a tolmácsolás technikai feltételeinek netovábbja, bár úgy éreztük, szinte tolmács nélkül is értjük egymást, nyugat és kelet-európai szakszervezetek, együtt a jövő munkahelyeiért, közös szakszervezeti fellépés, kiaknázatlan és megnyíló lehetőségek, szóval el voltunk készülve a gazdag nyugat-európai tapasztalatok kifürkészésére, és már a kelet-európai tolmács hölgykorszorú belendült volna a tolmácsfülkébe, hogy megkezdjék a munkát, csak hogy a tolmácsfülkéket zárva találták.

Nem technikai hiba okozott zavart, ilyesmi szinte elképzelhetetlen arrafelé, hiszen kisvártatva jólöltözött helyi tolmácsok ráérősen elfoglalták e helyeket, fejükre tették a fülhallgatót, rácsatlakoztak a francia nyelvű fővonagra, és mosolytalanul és profin szórták az éterbe négy nyelven az előadók expozéit, néhol flamand vagy holland nyelvű familiasait, vagy egységbe szólító dörgegelmeit.

A tolmácsfülkék csak a szlovák, a lengyel és a magyar tolmácsok

számára voltak elérhetetlenek, de a teremben ülve sem adatott meg számukra az éter és a francia nyelvű fővonal, így a mi tolmácsunk kénytelen volt bevetni a hivatalos francián túl a német és az angol nyelvtudását is, ha jól emlékszem valamit olaszul is értett, de mindez az erőfeszítés hiábavaló volt, az igyekezet, a mosolygás úgyszintén, így csak magyar napilapokat lapozgathattunk, bár a híreket olvasva sem oldódott az érzés: el vagyunk vágva a világtól.

Persze tudhatnánk: a tolmácsoknak is van szakszervezetük, és számukra a kelet-európai kollégák dömpingmunkások, hiszen egy tolmács csak 20 percet dolgozhat egyfolytában, ráadásul – sejthették – a kollégák mélyen a nemzetközi árak alatt vállaltak munkát, és a munkaidő, a munkafeltételek és a munkabér vívmány, amelyet komolyan kell venni, és végülis nem azért harcolt a szakszervezetük, hogy egy könnyed gesztussal semmibe vegyék ezen eredményeket; ezt a kelet-európai delegációnak is meg kellene értenie, tolmács nélkül is.

Kozák László

Kirúgták a szakszervezeti vezetőt

A Balassagyarmati Fémipari Független Szakszervezet évzáró közgyűlést tartott. Az eseményen megjelent Sárközi István, a LIGA vasas szakszervezetének országos elnöke, valamint Harth Tamás, a városi független szakszervezet elnöke is. Tresó Gábor a szakszervezet elnöke köszöntötte a megjelenteket, és röviden visszaemlékezett a múltra. Először 1992. januárjában a városi LIGA Szakszervezet alakult meg. Az első munkahelyi szakszervezet a Kábelgyárban alakult, ami sajnos vezetői hibák miatt rövidesen megszűnt. Utána alapította meg 1992. augusztus 14-én Tresó Gábor a Balassagyarmati Fémipari Független Szakszervezetet. Az elnök névszerint megemlékezett a 18 alapító tagról. Az érdekvédelmi szervezetbe eddig 91-en léptek be. Az elnök szerint eddigi legnagyobb sikerük az üzemi tanácsi választások megnyerése volt. 69,44%-os eredményt értek el a régi szakszervezettel szemben, ami alapján a 9 megválasztható üzemi tanácstagból 8-at a Liga jelöltjei közül választottak meg. Tresó Gábort az üzemi tanács elnökének is megválasztották. Az elnök tájékoztatta tagságát, hogy a régi típusú VDSZ szakszervezet ez év végével bejelentette megszűnését, és az évek folyamán, bankszámlájukon fegyülemlett pénzt a megmaradt tagság között kívánják szétosztani. A szakszervezetünk vezetése ezt sérelmezte, hisz tagdíjat arra a számlára a jelenlegi BFSZ tagok nagyrésze, a szakszervezeten kívül dolgozók, valamint a vállalatoktól eltávoztak is fizettek. Megegyezői szándékot ajánlottak fel a vagyon megosztására, amit a régi szakszervezet vezetése elutasított.

Súrlódások

Megtudtuk, hogy folyamatos súrlódás alakult ki a szakszervezet és a Balassagyarmati Fémipari Kft. vezetése között is. Az első komoly ellentét akkor robbant ki, amikor az elnök sérelmezte, hogy a beiskolázási segínyt csak a régi szakszervezeti tagok kaptak. Pedig a törvény szerint nem lehet megkülönböztetést tenni. A személyes

elbeszélgetéskor az igazgató azt a meglepő tanácsot adta Tresó Gábornak, hogy kérjen pénzt a régi szakszervezet elnökétől. Aztán elintézetlenül abbamaradt a segélyek kifizetése. A nyughatatlan elnök következő bűne az volt, hogy kiosztottak a dolgozók között egy közvéleménykutató-lapot. A megszűnt üzemi étkeztetés pótlására javaslatot tettek, hogy a Kft. élelmiszer utalványt biztosítson dolgozói részére. Tresó elismerte, hogy a közvéleménykutató-lapon feltüntetett indoklásnál elkövetett két hibát, mert félretájékoztatták. Ezek azok voltak, hogy az ilyen formán biztosított juttatások, úgy a dolgozók, mint a vállalat részéről adómentességet élveznek. A későbbiek során az igazgató úr sérelmezte az elkövetett tévedéseket, mondta, hogy több dolgozó is felháborodottan vitt be hozzá közvéleménykutató-lapokat. Ugyanakkor a független szakszervezethez több, mint 200 közvéleménykutató-lap került vissza, amiben a dolgozók kivétel nélkül igényt tartanak az élelmiszer utalványra. Az igazgató a probléma felvetése kapcsán leginkább arra volt kíváncsi, vajon a közvéleménykutató-lap a független szakszervezettől származik-e? Miután az elnök megkapta az erről szóló levelet, telefonon azonnal felhívta az ügyvezetőt. Olyan választ kapott tőle, hogy nem látta értelmét a további küzdelemnek, a dologból nem lett semmi.

Telt az idő, mígnem egyszer körlevél érkezett a dolgozókhoz, melyben közölték, hogy a törzsgárdaszabályzatot megszüntetik. A dolog szépséghibája, hogy a független szakszervezet mit sem tudott erről a megegyezésről. Ráadásul ilyen döntéshez a Kollektív Szerződést is módosítani kell. Tresó Gáborék értelemszerűen sérelmezték ezt az eljárási módot. Választás elé állították a független szakszervezetet: ha nem fogadják el ezt az ajánlatot, a tervezett 20%-os béremelés látja kárát. Az elnökség kitartott véleménye mellett, a vállalat jogászával folytatott tárgyalásokon elhangzottakat külön kérésük ellenére sem vették jegyzőkönyvbe. A vezető érvei arra épültek,

hogy a törzsgárdaszabályzat régi elveken alapul, megszűnt az üzemi négyesög. Javaslatként elhangzott, hogy most még kifizetik a törzsgárda juttatást, de a béreket annak arányában csökkentik. A dolgozókra bízták, vállalják vagy sem ezeket a feltételeket. A megállapodáson nem tüntették fel, hogy mennyi ideig csökkentik a béreket azoknál, akik felveszik a törzsgárdajuttalmat. Így az említettek hátrányos helyzetbe kerültek volna. Tresó Gábor javasolta a megállapodás módosítását, amit az igazgató elutasított. Ezek után nem maradt más választása, hogy lebeszélje tagjait, vonják vissza elhatározásukat. Június 30-án írta alá a megállapodást, melynek következményekén érvénybe léphetett a július elsejétől esedékes 20%-os bérfejlesztés. Végül az lett, amit a vállalat vezetése és a régi szakszervezet akart.

Az utolsó csepp

A szakszervezet felemelte a szavát a munkaszerződés módosításakor is, mivel azok az alapvető alaki követelménynek sem feleltek meg. Tresó Gábor úgy gondolja, az volt az utolsó csepp a pohárban. Tavaly november 5-én az elnök közölte munkahelyi vezetőjével, hogy él a törvényben biztosított lehetőségével: a tizenöt nap munkaidőkezdésmintát igénybe veszi. A főnök tudomásul vette a közlést. Az elnök közben megbetegedett, mely tény be is jelentette főnöknőjének. Rendkívüli felmondás. Amikor Tresó Gábor bement a gyárba, ahol meg sem hallgatták őt, egyszerűen átnyújtották neki a rendkívüli felmondást. Szakszervezeti vezetőt nem lehet kitiltani a gyár területéről, ennek ellenére az igazgató akként határozott, hogy az elnök csak az egyeztető tárgyalást kérő papírját viheti be a gyárba. Ehhez megkapta a rendészeti kíséretet is. Később ez az intézkedés visszavonott. Munkaügyi per lesz az ügyből. A viszály valószínűleg tovább folytatódik, mert Tresó Gábornak ismért bizalmat szavaztak a tagok, továbbra is elnök maradt.

(Az Ipoly tudósítása alapján)

A cégek összemennek, a szakszervezet nő

Január 4-én tartotta ülését a Magyarországi Közlekedési Szakszervezetek Szövetsége. A tagfelvétel során a szövetség felvette tagjai sorába a Szegedi Közlekedési Vállalatnál működő Munkástanácsot.

A szervezők üdvözltek az új belépőt, mert városi tömegközlekedési szakszervezet még nem volt tagja az 5 közlekedési ágazatot tömörítő szövetségnek. A jelenlévők utaltak arra is, hogy mindannyian hallottak a szegediek sztrájkharcának győzelméről.

– Nem a szervezet győzött, hanem a munkavállalók igazsága – helyesbített Kiss Gábor, a szervezet elnöke. A szervezeten kevesebb múlik.

– Miért csatlakozott a szegedi munkástanács az eddig csak LIGA tagszervezetekből álló szövetséghez?

– Közös érdekek vannak a közlekedésben, és képviselni kell magunkat. De nem jelenti azt, hogy a tagszervezetem kilép a Munkástanácsoktól.

Úgy érzem, a munkavállalók érdekei nem jelennek meg eléggé. Meg kell akadályoznunk, hogy tűzfészek alakuljanak ki az országban. Nemrég Székesfehérvárott az Alba Volánnál folytattunk közös egyeztetést – sikerrel. A kis szakszerve-

zeteknek nincs sok esélyük, és a helyzetük is különbözik. Az Alba Volánnál 20 százalékos béremelést harcoltak ki a munkavállalók. Ez a 180 millió forint a szegedieknek 50 százalékos fizetésemelést jelenthetne.

– Mi az oka hogy az autóbusszközlekedési szakszervezetek sorosabbra zárják a soraikat? Hiszen különböző önkormányzatokhoz tartoznak. Talán az Önkormányzatokat sújtó elvonások érintik az általuk eltartott városi közlekedési vállalatokat, és emiatt a közös fellépés?

– Az önkormányzatok forrásszűkülése hisztéria, – legalábbis úgy tudom, hogy a szegedi önkormányzatnak 2000 millió forintja fekszik letétben. A baj az, hogy az érdekvédelmi kérdések háttérbe szorulnak a testületi döntéseknél.

Konkoly István, az MKSZSZ elnöke: – A volán-szakma átalakulás alatt áll. Ennek az lesz az eredménye, hogy kis szervezetekre, kft.-re fognak szétetni a jelenlegi nagyobb

cégek. Ez pedig szűkíti az érdekvédelem lehetőségeit. Nem tudják a harcaikat – főleg a bérharcukat megvívni.

– Ma egy munkástanácsokhoz tartozó szervezet csatlakozott az MKSZSZ-hez. Elképzelhető, hogy a közlekedési ágazatban jelen lévő másik nagy konföderáció, az Autonóm Szakszervezetek tagszervezetei is belépnek?

– Igény van az összefogásra, az alapszabályunk az alulról építkező szervezetek felé nyitott. Úgy gondolom, hogy lesz olyan autonóm szakszervezet is, aki csatlakozik a szövetséghez.

K.L.

Fejlesszük erőforrásainkat! A LIGA Akadémia tanfolyamai

A LIGA Akadémia február 24-27-ig Kecskeméten, március 10-13-ig Veszprémben és március 24-27-ig Budapesten humán erőforrás-fejlesztő tréningeket tart. A tanfolyam célja a szakszervezeti képviselők személyes erőforrásainak (ismeret, készség, beállítódások, érzelmi készenlét) fejlesztése annak érdekében, hogy az együttműködési készség fejlesztésén keresztül emelkedjen a belső szervezeti tevékenység színvonala és növekedjen a résztvevők kommunikációs hatékonysága, mellyel a „LIGA kép” kedvezőbb fogadtatását érhetik el a külső környezetben. A tanfolyamokat neves pszichológusok tartják.

A tanfolyamokra korlátozott számban, 500 Ft „kaució” befizetésével lehet jelentkezni Kende Ágnesnél vagy Zsovár Ágnesnél a LIGA-Akadémia címén.

JÖVŐÉPÍTÉS

December 9-én az amerikai Emberi Erőforrásfejlesztő Intézet szervezésében kétnapos előadássorozatnak adott otthont a Gellért Szálló. A konferencia – melynek munkáját munkáltatók, munkavállalók, és képzési szakemberek segítették – „Jövőépítés – kialakuló szerepek” címmel arra problémára keresett választ, hogy egy korszerű piacgazdaságban az embereknek életük során többször is váltaniuk kell foglalkozást, munkahelyet, szakmát, tevékenységi kört. Ez a kényszer pedig rugalmasan alkalmazkodó és önálló vállalkozásra képes, többoldalúan képzett munkaerőt kíván. Sajnos a magyar szakképzési rendszer évtizedeken át csak a nagyüzemek szakemberutánpótlását volt hivatva kielégíteni. A iskolai képzési bázisok is egy-egy vállalathoz, ágazathoz kötődve, szűk szakmai profilok oktatására jöttek létre.

A konferencián a résztvevők nem csak elméletileg próbálták meghatározni, hogy milyen a jó munkaerő, de emellett bőségesen hallhattunk a magyar tapasztalatokról is. A szakszervezetek részéről a vitában a LIGÁ-t Selmeczy György, Gaskó István, Bathelt Sándor, valamint szakértőként Neumann László és dr.Fazekas Károly képviselte.

K.L.

Az érem harmadik oldala

Megdöbbenve olvastam a Liga Harsonában a „Nem szívügy a szívsebészet” című írást. Sokáig töprengtem, hogy a nyilvánosság előtt is elmondjam-e tapasztalataimat Papp Lajos szívsebész és a nővérek munkájáról, mivel arra, amikor egy közeli hozzátartozó az élet-halál mezsgyéjén lebegett, nem szívesen emlékszünk. Nem szívesen idézem fel az átvirrasztott éjszakákat, gyermekem kérdő tekintetét (Ugye, nem hal meg apu?). Férjem életben maradt Papp Lajos és az általa mindig kihangsúlyozott „team” tudásának köszönhetően. Így hát elfogult vagyok az orvosokkal szemben – gondolhatják. De e logika szerint ugyanennyire elfogultnak kell lennem a nővérekkel szemben is. Ennél azonban jóval többről van szó. Mégis, most első sorban a cikkekből olvasható megállapításokra reagálnék. „Tizenegynéhány fiatal nővér felismerte, micsoda felelősség van rajtuk ... Nem ártallottak sztrájk-

ot kilátásba helyezni.” Megnyugtató számomra, hogy a nővérek rájöttek, milyen súlyos betegeket ápolnak. A sztrájjal kapcsolatban pedig figyelmükbe ajánlanám Jelenits István írását az Élet és Irodalom januári számából, melyből többek közt megtudhatják, hogy a szívkoszorú szűkület gyógyítható, ha megfelelő időben történik a beavatkozás. Ellenkező esetben meghal a beteg. Ma többen halnak meg műtetre várók közül, mint a műtőasztalon az operáltak. Tehát a sztrájkért betegek életével kellene fizetni. Kérdezem dr. Votisky Pétert és Szalóki Yvettet, Kogon Mihályt; felvállalhat-e a LIGA ilyen következményekkel járó érdekvédelmet? Találkoztak-e olyan emberekkel, akik műtetre várnak. Kérdezzék meg őket, mi a véleményük az ügyről! Kalmár Béla állásfoglalását bölcsnek tartom. A LIGA-nak valódi felelős érdekvédelmi szervezetként kell tevékenykednie, és nem politikai, belső

hatalmi viszonyokban néhány ember ambícióit kiszolgálva rángatott bábként viselkedni. Én az országos választmány tagjaként ezek után örülök, hogy kimaradtunk az ügyből. Bízom benne, hogy a betegek szemszögéből is fontosnak érzik majd az érintettek a tájékozódást.

Ambrus Judit

(A sztrájktörvény az egészségügyi ellátásban dolgozók számára jelentősen korlátozza a sztrájkjogot. Többek között azért, mert a betegeknek joguk van az alapvető orvosi ellátáshoz, akkor is, ha az ott dolgozók sztrájkolnak. Természetesen a LIGA „ilyen következményekkel járó érdekvédelmet nem vállalhat fel”. Mindemellett írásunk figyelemfelhívó céllal íródott. A magunk részéről ennyit tudunk tenni azért, hogy egy felelős érdekvédelmi szervezetben ne ismétlődessen meg, hogy a szervezet belső problémái, szervezeteinek kialakulatlan-sága miatt nem nyújt gyors segítséget a hozzáfutóknak.

A szerk.)

Sorsfordító

Egy ledolgozott nehéz élet – a nyugdíjas lét – magában hordozza gyötrelmeit nehézségeit, de a szépségeit vagy a jobbításra való törekvéseit is. A házastársak közül valaki előbb-utóbb egyedül marad. Az általában nehéz anyagi körülmények, a magány, a „hol itt fáj, hol ott fáj” nagy terhe az idős kornak. Ezt az élethelyzetet rendkívüli módon enyhíti, ha az életkornak érdeklődési körnek megfelelő társaságot találunk. A vécsei szakszervezeti LIGA három közel hasonló létszámú és kvalitású Nyugdíjas Klubot működtet. Pillantsunk be a III-as klub életébe: A néhány éve 22 tagból álló klubunk létszáma ma 63 fő. Minden hónap első vasárnapján találkozunk a székházunkban. Otthon sültt édességgel, teával terítjük meg asztalainkat. Köszöntjük a névnapjukat tartó társainkat, virággal is kedveskedünk nekik. Megbeszéljük a programjainkat, önkéntes szervezőinket megbízuk a feladatokkal. Csoportosan jártunk már a Parlamentben, de szomszédos települések nyugdíjas klubjaiban is. Jártunk már Esztergomban, Dobogókőn, Pilisvörösváron is, itt a nemzetiségi sramlizenekar munzsjikájára még a keringőt, polkát is roptuk. Fürödtünk már Bükkszéken, Tóalmáson és Beregfürdőn. Nótáztunk

Egerben a Szépasszonyvölgyében. Jártunk az Operett Színházba nótaestekre is. Nagyon jól sikerült a vécsei Bucsú-bál, amit a fúvószenekarral együtt rendeztünk. A farsangi bálunk is mindig telt házzal megy. Az utolsó Erzsébet-Katalin bálunkon részt vett Makai György nyugdíjas tagozat vezető, Németh Erzsébet, Gyujtó Elemér szociális előadó, és Gálházi István művészeti vezető az országos LIGA Szakszervezet képviselői.

Klubtagjaink segítik a települési ünnepeket. Nagy érték egy település életében, ha van vannak olyan önszerveződő közösségek, ahol akarnak és tudnak egymás gondján enyhíteni, tudnak egymással törődni. A szociális feszültség, a magány oldása a nehéz sorsú emberekkel való törődés, mind-mind nagy érték. Megérdemelnék az elismerést, a támogatást lakóhelyükön is.

B.A. nyugdíjas

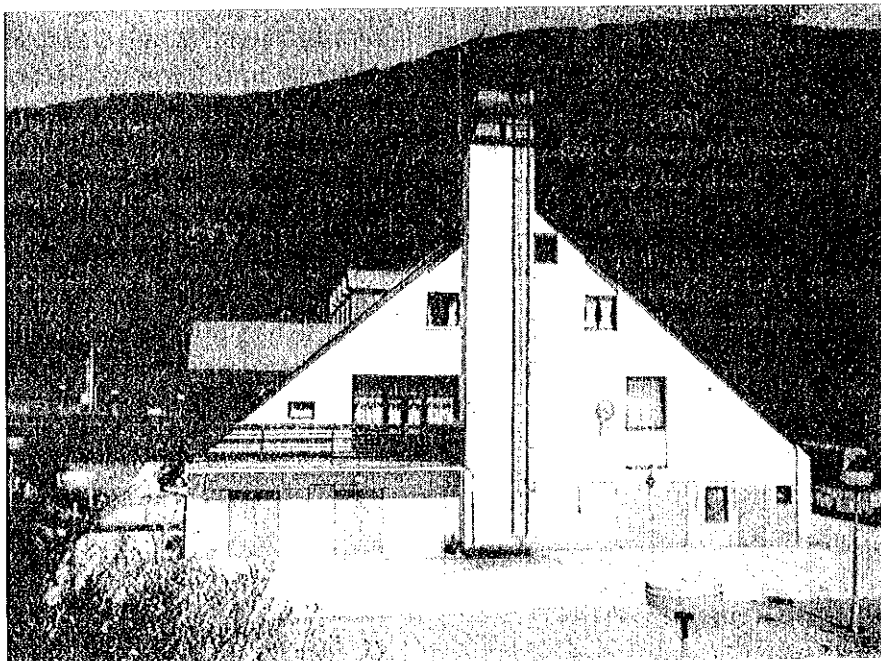

1993. december 14-e, a Nyugdíjas Bizottság évzáró ülése

ÜDÜLJÖN A TÁTRÁBAN!

Az LIGA Egészségügyi Szövetség tájékoztatójában, a DIAGNÓZIS-ban már írtam arról, hogy kapcsolat jött létre a Független Szlovák Szakszervezet vezetőivel. Ez lehetővé teszi, hogy a szép hegyekben akár télen – de nyáron is – olcsón üdülhessünk. Sajnos, a cikk után egyetlen érdeklődő akadt, ezért a HARSONA olvasóinak is meghírdetem ezt az üdülési lehetőséget. Ha van olyan szakszervezet, amely csereüdülést tud felajánlani a Balaton partján, akkor természetesen a Tátrában ingyen látják vendégül őket a szlovák kollégák. Kérem, hogy hívjon telefonon vagy írjon, aki az itt látható szép üdülőben – a Tátrában – kíván egy hetet eltölteni! (dr. Fodor Etelka 178-6777, 153-as mellék)

- *Turnusok szombattól szombatig*
- *háromszori étkezés, szállás, 270 szlovák korona/nap*
- *gyermekkedvezmény 6 éves korig*
- *elhelyezés: 2-3-4 ágyas szobákban*
- *tenisz- és sípálya, kirándulási, piztráng-halászási lehetőségek*

Még egyszer a munkavédelemről

A munkavédelemről november hónapban új törvény jelent meg. A törvénnyel a M. T. 65. paragrafus (2) bekezdése, vagyis, hogy az üzemi tanács egyetértése szükséges a munkavédelmi szabályzat kiadásához, valamint – értelemszerűen – a 197. paragrafus c) pontja szerint a 65. paragrafus (2) bekezdésében foglaltak megsértése esetén a döntőbíráskodás igénybevétele hatályát veszti. A törvény szerint a munkavállalók az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel összefüggő jogaik és érdekeik képviselőjére jogosultak maguk közül képviselőt, vagy képviselőket választani. Ahol a dolgozók munkavédelmi képviselőt választottak, ott a munkáltatónak együtt kell vele működnie.

A munkáltatónak biztosítania kell, hogy a munkavédelmi képviselő jogait gyakorolhassa. Ennek keretében a szakszervezeti tisztségviselőhöz és üzemi tanács tagjához hasonlóan szabadidőre kell részére biztosítania, úgyszintén képzésben, illetőleg továbbképzésben való részvétel lehetőségét is lehetővé kell tennie.

Lényegében tehát a törvény értelmében a szakszervezetek és üzemi tanácsok mellett a munkavédelmi képviselőkkel egy új jogintézmény keletkezett, amely megfelelő választás esetén gyakorolni tudja a biztonságos munkavégzés területén a munkavállalók érdekeit.

Dr. Sz.K.

A LIGA január 22-i Küldöttgyűlésen a küldöttek az Előkészítő Bizottság tagjainak választották Nemes Lajost, Konkoly Istvánt, Kátai Györgyöt, Hajdú Mihályt, Sárközi Istvánt, Horváth Atillánét, Hegedűs Tibort és Petrus Lászlót.

LIGA HARSONA

a LIGA Szakszervezetek
tájékoztatója

KIADJA AZ IDEIGLENS
ELNÖKSÉG

Felelős Szerkesztő:
Kozák László

Cím:
LIGA Szakszervezetek
1146 Budapest
Thököly út 156.

Telefon: 251-2300

A LIGA Sajtó tel./fax.: 251-2128